

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek Zápolya-
utca 1., hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecske-
rek, Zápolya-u. 1., hová
a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:

Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
::: detési irodák. ::::

Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybecskerek, 1913.

XLII. évfolyam, 133. szám.

Csütörtök, június 12.

A király irásai.

— jun. 12.

Immár hivatalos okmányok hirdetik a megtörtént kormányváltozást. A hivatalos okmánysorozat élén áll az a három királyi kézirat, melyekben a távozó miniszterektől, Lukács Lászlótól, gróf Serényi Bélától és Josipovich Gézától bucsuzik az uralkodó. A két utóbbit, visszavonulásuk alkalmával, kegyes szavakon kívül a vaskorona-rend nagykeresztjével tüntette ki a szolgálataikat kegyesen elismerő király. Lukács László nem kapott semmiféle rendjelet, mert ő már bírja mindazokat a kitüntető jelvényeket, melyeket a fejedelmi kegy ilyenkor adományozni szokott. De az a kézirat, melyben lemondott miniszterelnökétől bucsuzik a király, hangjánál és tartalmánál fogva bőven fölér bármilyen külső kitüntetéssel. Mert ez a kézirat esalhatatlan tükre a belső elismerésnek, mely a távozó kormányfőket igaz büszkeséggel töltheti el.

A királyi kézirat hangsúlyozottan kiemeli Lukács László önzetlenségét és önfeláldozását, vagyis tüntetőleg honorálja azokat a tulajdonságokat, amelyeket legutóbb hamis világításba helyeztek.

Emellett a király írása a királyi kegybe állandóan belekinálkozó ellenzéki politikát is lesújtja. Ez az ellenzéki politika a véderőreform ellen folytatott harcban domborodott ki leginkább. Ebben a harcban törte le az ellenzék az a rendszer, melynek Lukács László az élén állt.

Ezért a letörésért üldözte a koalíció a távozó miniszterelnök személyét. Ezért szidalmazták, gyalázták, rágalmazták és becsmérelték. A királyi kézirat pedig különös hála elismeréssel honorálja azokat az érdemeket, melyeket Lukács László éppen a véderőreform megvalósítása, tehát éppen az ez ellen intrikáló és lázító ellenzék letörésével szerzett. Nehány rövid királyi szó ilyen behatóan jellemezheti a politikai helyzet tanulságait.

A királyi kézirat más részében a személy iránt való kegyes királyi jóindulatot emeli ki. Meghívja Lukács Lászlót, hogy maradjon meg a közügyek szolgálatában és a jövőt emlegetve, biztosítja őt az uralkodó további kegyelméről. A kéziratnak ez a mondata, mely a távozó államférfit a viszontlátás reményével biztatja, az egyéni rehabilitációnak fényes foglalatja. Lukács Lászlóval ez a királyi kézirat valóban elfeledtetheti azt a sok keserűséget, melyet ellenségei okoztak neki, amikor királyát és hazáját szolgálta önzetlenül. A nemzeti munkapártot pedig lelkesedéssel töltheti el ez a legmagasabb kéztől származó irás, a párt hivatottsága iránt táplált királyi elismerésnek ez az okiratba foglalt bizonyossága.

Hogy a munkapárt minden ellenzéki agitáció és annak a könnyen megtévesztetőkre gyakorolt esetleges hatása dacára is változatlanul bírja az uralkodó szemében azt a pozíciót, amelynek betöltésére megalkottatott, azt egyébiránt nemesak ez a Lukács Lászlóhoz és az ő személye utján a munkapárthoz intézett

királyi levél bizonyítja, hanem maga a kormányválság egész lefolyása, a távozó miniszterelnök lemondó audienciájától egészen az új kormány kinevezését dokumentáló mai királyi kéziratok sorozatáig. Hogy a király mindenben azt cselekedte, amit a párt vezére elébe terjesztett, hogy mással, mint a párt óhajainak képviselőivel, szóba sem állt, hogy egy pillanatig sem merült fel nála a válság megoldásának a munkapárti rezsim folytonosságától eltérő, más gondolata: mindez olyan jelenség, mely a király irásai által megjelölt határpontra a nemzeti munkapártot örömmel, megnyugvással, a jövőbe vetett bizalommal, de egyúttal fokozott munkakedvvel kell, hogy betöltse.

HIREK.

IDÓJÁRÁS.

A nagybecskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.

Június 12.

Barométer súlyed 753.6. Délután 1.38 órákor: Hőmérő 20.7 C°. Hőmérséklet: maximum 11-ikén 28.6 C°, min. ma reggel 15.9 C°. Csapadék 0.1 mm. Felhőzet M10. Szélirány és erősség SE2. Jólát a következő 24 órára: Változó, szeles, hűvös, sok helyütt esapadék.

Jelmagyarázat: A barométer állása a déli leolvasást tünteti fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül; 0° C-ra redukálva. Maximum és minimum este 8 óra 38 perctől másnap este 8 óra 38 percre; csapadék reggel 6 óra 38 perctől másnap reggel 6 óra 38 percre; felhőzet Ci = fűrtöfelhő, Cu = gomolyfelhő, St = rétegesfelhő, Nb = esőfelhő, Ci—

a csapatokat egészen a harcra valóra követték. Így pl. az écskai ütközet alatt (július 15-én) a saját jobb szárnyuk mögött, az idvori uton állott a hosszú kocsisoruk. (Ez alkalommal érdekes volt, hogy a kocsisok elhozták az idvori és szakulai templomok mozsarait, hogy azok durrogatása által az ellenséget megfélemlítve, a győzelmet elősegítsék.) Védelemnél és állandó vársáncok mögött is készenlétben tartották kocsijaikat, számítva a legrosszabbra is. Ezáltal elérték azt, hogy mindig kevés veszteségük volt, mert mielőtt megéreztek, hogy verést kapnak, kocsira pattantak és eltűntek. A magyar lovasságnak is nehéz volt üldözni a vágató kocsioszlopokat.

A kocsioszlopokat kitűnően használták rohamozásokra. E célra lelkes fővezérük: Sztratiromiovic oktatta ki a kocsisokat. 10—10 kocsiból egy-egy oszlop alakított, a második 50 lépés távkozra követte az elsőt. Ezen könnyű kocsik elé jó lovak voltak fogva s mindegyik kocsin 4 harcos ült. A kocsisok a leggyorsabb hajtásra voltak betanítva. Mikor vagy 100 lépésre megközelítették az ellenséges lovasságot, teljes vágásban fölfejlődtek a frontjuk előtt s a kocsin levő harcosok élénken tüzelni kezdtek. Ha meglepőek voltak ezek a rohamok, mindig eredményel jártak. Gyalság ellen persze sikertelenek lettek volna ezek a „kocsirohamok“.

Bodó János.

³ Stefanovics János cs. kir. őrnagy jelentéséből: Zdravkovits Sz. Délmagyarországi szerb mozgalom 1848. (Srpski pokret u usnoj Ugarskoj 1848) 118. o.

⁴ Sztratiromiovic: Was ich erlebte. 76. o.

Kronikai jegyzetek.

Apróságok 1848-ból.

— A kocsik szerepe. —

A kocsiknak úgy a magyar, mint különösen a szerb csapatoknál fontos alkalmazásuk volt.

Magyar részről a csapatok, ágyuk és az élelem továbbszállítására szolgáltak. Torontálmegye a majdnem másfél évig tartott függetlenségi harcok alatt állandó működési (harc) és átvonulási területet képezett. Nem mulott el egy hónap, hogy egy-két harc, vagy más hadi esemény elő ne fordult volna. Így nem egyszer 8—10.000 főnyi katonaság tartózkodott a megyében, amelynek élemezéséről és elfuvarozásáról kellett gondoskodni.¹ Az alispán mindig előre értesítve lett, hogy mikor és hová, mily számú csapat érkezik (a határig a szomszéd megye végezte a szállításokat). Erre a főszolgabírók útján intézkedés tétetett, hogy mely községek hová, mennyi kocsit állítsanak (a kirendelt kocsik a közmunkába lettek beszámítva és nem egyszer 1000-nél több is kellett.) Rendszeresen egy napi járásra vitték őket, hol már a következő kocsicsoport várakozott. A surlódások elkerülése végett a főszolgabírók a járásukban végigkísérték a szállítványokat. Sok önkéntes csapat saját kocsijain jött. Ilyenkor a lovaik élemezéséről (a terménybiztosok útján) a megye gondoskodott.

A csapatok részére emellett nagy

¹ Az akkori állapotoknak hű képét adja a megyei levéltárban fekvő Praesidialia.

számu ló is szükségeltetett az ágyuk (amelyeknek kerek aljazatuk volt), löszertaligák és társzekerek (málha és élelem volt rajtuk) vontatására. Miután a kormány anyagi támogatására főleg az első időkben számítani nem lehetett, a lovak beszerzésére a járási adószedők gyűjtötték önkéntes adományokat. Az így befolyt összegek a hadipénztárba lettek befizetve, amelyet Pálffy Sándor, majd Dániel Tódor tábori pénztárnok és megyei főadószerző kezelte. A lovakat a lovatató-bizottság vagy örökaron (darabját 120—150 pengő forintig) vásárolta, vagy jutalomból fejében bizonyos időre föl fogadta.

A szerbeknél a kocsiknak már harci rendeltetésük volt.² Lovasságuk nem lévén (Szerbiából átjött 500 lovascigány számításba nem jöhetett, mert ezek csak rablással foglalkoztak), ezek hiányát a kocsik ügyes felhasználásával pótolták. Minden táborban több száz parasztkocsi állott készenlétben úgy, hogy egyik helyről a másikra kocsin mehettek. Egyhuzamban 50—60 kilométert is megtettek. Ha az ellenséghez közeledtek, a kocsik több csoportra megoszolva, más-más helyen állottak meg (nyáron a kukoricások között különösen lehetett), a csapatok leszállva, pihent erővel kezdték a harcot, mi nagy előnyt adott nekik. A kocsik

² A kocsiknak hasonló érdekességű szerepe a huszitaharcok és nálunk a török háborúk idejében volt, amikor négyeszet alakítva, sáncszerűen védelemre használták. (A kocsik előtt jó lövők, mögöttük pedig vértés vitézek várták a támadó ellenséget.) Ezen alkalmazásuk a XVI. század elejéig, az ágyuk érvényesüléséig tartott. Azóta se fordult elő valami különleges alkalmazásuk.

St = felhőfátyol, Ci—Cu = bárányszél, Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szélereőség: 0 = szélesedő, S = nagy vihar.

— **Az új miniszterelnök üdvözlése.** A Torontálmegyei Nemzeti Munkapárt Tisza István gróf miniszterelnököt kormányralépése alkalmából a következő táviratban üdvözölte:

Nagyméltóságú
gróf Tisza István miniszterelnök urnak
Budapest.

Lelkes örömmel üdvözöljük nagyméltóságodat az új kormány élén és biztosítjuk további odaadó támogatásunkról.

A Torontálmegyei Nemzeti Munkapárt nevében:

Kaufmann István titkár. **Steinitzer Géza** alelnök.

— **Köszönet.** A Messinger-féle leánynevelőintézet táncvizsgájának tiszta bevételeiből 50 koronát adományozott az „Iskolagyermekbarát” egyesületnek, amiért hálás köszönetet mond az egyet elnöksége.

— **A polgári és felső kereskedelmi iskola tornavizsgálata.** A nagybeeskereki áll. polgári és felső kereskedelmi iskola tegnap tartotta majálissal összekötött tornavizsgáját a kincstári erdőben. A jól sikerült vizsára, amelyet Osztie Béla tornatanár vezetett, nagy közönség gyűlt össze s elismeréssel adózott a diákok sportprodukcióinak. A vizsga során rendezett versenyek eredménye a következő:

Polgári iskola: I. A) oszt. Futás. I. Krieskov Száva. Távolugrás: I. Krieskov Száva, 5 m. 2 cm. I. B) oszt. Futás. I. Kohn László. Távolugrás. I. Hegyesi Tibor, 4 m. 40 cm. II. A) oszt. Körhinta. I. Osztie Aladár. Futás. I. Tauber Jenő. Távolugrás. I. Tauber Jenő, 4 m. 60 cm. II. B) oszt. Körhinta. I. Popovics István. Futás. I. Szemendrei József. Távolugrás. I. Tell Pál és Nagy Géza, 4 m. 25 cm. III. A) oszt. Futás. Müller Zoltán és Krausz Dezső holtverseny. Távolugrás. I. Veveser János, 4 m. 80 cm. III. B) oszt. Futás. I. Rosu Adám. Távolugrás. I. Rosu Adám és Tatzberger Armin, 4 m. 86 cm. IV. oszt. Súlydobás. I. Héger József, 9.10. II. Rubin Sándor. Magasugrás. I. Talpai Dezső, 1.45. II. Kohn Ferenc. Távolugrás. I. Héger József, 5 m. 60 cm. Futás. I. Gruics Milos.

Felső kereskedelmi iskola: Alsó osztály. Helyből magasugrás. I. Osztie Zoltán, 1 m. 20 cm. II. Lefor Ferenc, 1 m. 15 cm. Helyből távolugrás. I. Lefor Ferenc, 2 m. 70 cm. II. Osztie Zoltán, 2 m. 66 cm. Távolugrás. I. Rása Emil, 6 m. 02 cm. II. Biedermann Ernő, 5 m. 76 cm. Magasugrás. I. Oprián Milán, 1 m. 55 cm. II. Lefor Ferenc, 1 m. 50 cm. Középső osztály: Magasugrás. I. Cónya Győző, 1 m. 62 cm. II. Szorád N., 1 m. 60 cm. Súlydobás. I. Kanizsár András, 9 m. 80 cm. II. Suciú Béla, 9 m. 44 cm. Futás. I. Oprián Milán, II. Cónya Győző.

— **Tanítói jubileum.** A Délmagyarországi Tanítóegylet, mint már említettük, az e hóban megtartandó rendezési közgyűlésén fogja megünnepelni elnökének, Schenk Jakabnak 25 éves elnöki és 40 éves tanítói jubileumát. A tanítóegylet ünnepéből kiveszi részét a Délmagyarországi Tanítóegylet temesvári konviktusa is, melynek ugyancsak Schenk Jakab az elnöke. A konviktus vasárnap, e hó 15-én délután 5 órakor Schenk-ünnepélyt rendez a következő műsorral:

Himnusz, éneklék a konviktusi növendékek. Megnyitó, négykezes, zongorán játsszák: Jakabos László és Szandhauser Miklós. Ünnepi beszéd, tartja Mészáros János, a temesvári fiókkör elnöke. Koncertino, hegedűn előadja Schmidt István, zongorán kíséri Cservinczy József. Költemény Vörösmartytól, szavalja Véber Béla. Canzonetta, hegedűn előadja Jakab József, zongorán kíséri Wodwarka Henrik. Magyar egyveleg, éneklék a konviktusi növendékek Euryanthe, négykezes, zongorán előadják Kühn Lajos és Weber László. Ünnepi óda, szavalja Tolnay István. Mignon-fantázia, zongorán játssza Eisler Károly. Schumann: Nachstücke, zongorán előadja Topcsiov Ferenc. Szózat, éneklék a konviktusi növendékek. Chopin: Polonaise, zongorán játssza Cservinczy József.

— **Felvétel a tanítói konviktusba.** A „Délmagyarországi Tanító Egylet” temesvári

fiu-, illetve leánykonviktusába való felvételért, jul. 15-ig lehet folyamodni oly növendékeknek, kik helybeli középiskolát látogatnak. Felvételi díj 25 korona, orvosi díj 8 korona, telefondíj 1 korona, havi táppénz 50 korona. Bővebb felvilágosítás a tanítói konviktusban, Bethlen-utca 3. sz. alatt nyerhető. A folyamodványhoz évvégi bizonyítvány, nyomtatott nyilatkozat, mely a konviktusban kapható és orvosi bizonyítvány csatolandó.

— **Egy szerelmes ifju története.** Nagyikindáról írják: Gombos azelőtt Goldstein Jenő kikindai illetőségű fiatalember telj van romantikus hajlamokkal, foglalkozására nézve pedig órásság, akinek sűrűn váltakozó, különböző keleti szerelmi ügyei többször foglalkoztatták már rendőrségünket is. Az ifju szerelmes néhány hónappal ezelőtt egy kikindai leányt irrt szép lírai tehetséggel szerkesztett episztolát, melyben azonban hőmi revolveres kalandról, fenyegetés-félérről is volt szó, miért a levelet címzett szülei a rendőrségre juttatták. Hogy ott aztán hogyan intézték el Gombos Jenő levélügyét, az itt most mellékes. Gombos Jenő azonban időközben ekerült Nagyikindáról, Szegedre ment, ott megkezdődött egy új, egy friss szerelmi história és Gombos Jenő tegnap már oly szépen előre tudta vinni a Friss Ujságból kópiázott legújabb szerelmi regényét, hogy a szülei már meg is kapták itt Kikindán a szomorú levelet, melyben Jenő tudatja velük, hogy mire a levél Kikindára érkezik . . . s. b. Szóval Gombos Jenő Farkas Mariskával, az ideállal együtt meghalni készülő és bejelenté, hogy van egy Browningja és a szegedi temetőben fog ő meg Farkas Mariskát közös elhatározással meghalni. Goldsteinék pedig rohantak a levelel a rendőrségre, megmutatták ott a szivettépő sorokat és a rendőrség menesztett is azonnal egy sürgőnyt Szegedre, az ottani rendőrségnek, hogy amennyiben lehetséges, Goldstein Gombos Jenőt és Farkas Mariskát mentse meg az életnek, ami valószínűleg sikerülni is fog a szegedi rendőrségnek.

— **Hernyóirtás — mozijeggyel.** Sok mindenfélét megpróbáltak már a kárttevő hernyó kiirtására, a leghatásosabb módszert azonban kétségteljesen Csongrádon találták ki. Csongrád határában ugyanis annyira elszaporodott a hernyó, hogy az összes gyümölcsfákat pusztulásra fenyegette. A tanítók azután a múlt héten kihirdették az iskolában, hogy mindenki, aki bizonyos mennyiségű hernyópillét összefog és azt az előjárósághoz beszolgáltatja, szabadjegyet kap a község tulajdonában levő moziba. A gyerekek az első három nap harmincezer pillét és több liter bábót vittek az előjáróságra.

— **A gép áldozata.** Mint Nagyikindáról írják, súlyos baleset történt szerdán délután az ottani gőzmalomban, hol egy huszonkilenc éves munkás, Stein István lett a gép nyomorékja; a hengerszija elkapta jobb karját s azt annyira összeroncolt, hogy tovább le kellett vágni. Mulasztás a baleset körül nem terhelhet senkit sem, mert a munkás vigyázatlansága okozta a szerencsétlenséget. A szerencsétlen emberhez a baleset után azonnal kihívták a gőzmalom orvosát, de a munkást már csak a karja amputálásával lehetett megmenteni.

TAJÉKOZTATÓ.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5–7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtszéki épületben. Nyitva naponta délután 3 órától 5 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlése” nagybeeskereki fiókjá minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 3–5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

TÁVIRATOK.

A Tisza-kormány bemutatkozása

Az új kormány a képviselőházban. — Tisza István gróf programja.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Tisza István gróf és kabinetje a képviselőház mai ülésén mutatkozott be a parlamentnek, amikor egyúttal Tisza István gróf mint miniszterelnök kifejtette a kormány programját.

Tisza kormányprogramját céltudatosság és erő jellemzi. Céltudatosan akar haladni azon az úton, mely a többség parlamentari akcióképességének biztosításához és ezzel a korrekt parlamentaris elv visszaállításához vezet. A kormányelnök szavaiból kiviláglik, hogy érzi azt az erkölcsi és materiális erőt, melylyel ezt a célt elérheti. A becsületes és a maga egyszerűségében meggyőző igazság erejével hatott Tiszának az a kijelentése, hogy a lefolytatott harc eddigi eredményeiből semmit fel nem áldozhatnak. Enélkül komédiaszámba menne minden békeajánlat, komédiázást pedig Tiszától senki se várjon. Ez a határozott és világos kijelentés azonban nem feltétlenül a harc bejelentése, mert hozzátette a miniszterelnök, hogy mindenkor kész olyan békére, mely a másik fél önértékét sem sérti. Kész békét kötni akár az egész ellenzékkel, akár annak békére hajlandó elemeivel. Még a kormányelnök politikai ellenfeleinek is el kell ismerni, hogy Tisza igen világosan megjelölte az irányt, melyen haladni akar s hívei és ellenfelei is tisztában lehetnek vele, mit várhatnak tőle, nevezetesen becsületes és céltudatos, erős, de semmiképpen sem provokatív politikát.

Az új kormány a képviselőházban.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délután ülésre gyűlt, hogy meghallgassa a Tisza-kormány programját. A képviselőház környéke néptelen volt s az ellenzék, hozott határozata alapján, nem jelent meg a Házban. Annál népesebbek voltak a folyosók, amelyeken угyszólván teljes számban rajzott a munkapárt tömege. Mindenütt élénk pourparlék folytak s melegen gratuláltak a minisztereknek.

Beöthy Pál alelnök d. e. negyed 11 órakor nyitotta meg az ülést s mindenekelőtt bejelentette, hogy Tisza István gróf miniszterelnökké történt kinevezetése folytán lemondott a házelnökségről és mandátumáról. A jelenlevők mind föllállanak s viharosan kiáltják:

— Éljen a király! Éljen Tisza!

Beöthy Pál röviden méltatja Tisza István gróf érdemeit, amelyeket mint házelnök szerzett, majd jelenti, hogy Ghillány Imre báró és Sándor János minisztereké történt kinevezetésük folytán szintén lemondtak mandátumukról.

Ezután Angyal József háznagy vezetésével óriási éljenzés és taps között Tisza István gróf miniszterelnökkel az élén bevonul a kormány.

Folytonos viharos éljenzés közben olvassák föl a kormány kinevezéséről szóló királyi kéziratokat, majd ennek végzetével

Tisza István gróf miniszterelnök a kormány programját

fejt ki A miniszterelnök programbeszédében minden politizálást került, de annál komolyabb és nagyobb szabású volt az a munkaprogram, melynek megvalósítását kilátásba helyezte. A vidéket különösen érdeklő része volt az előadásának az, melyben a közigazgatás államosítását hangoztatta, kijelentvén, hogy a reformot központi és községi főszervek kinevezése alapján, de az egészséges önkormányzat csorbitása nélkül akarja megoldani. Fejlesztetni akarja a közigazgatási bizottságok hatáskörét és a többi között oda akarja utalni a községi háztartás ellenőrzését. A jegyzők illetményeit már ideiglenesen is rendezni óhajtja. Nagy tapssal fogadták azon bejelentést, hogy a sajtótörvényt revidálni akarja, de olyanképp, hogy az esküdtsékek jövőben se mellőztessenek és a sajtószabadság lényegén se essék sérelem. Csúpan tulkapások ellen nyújt majd új törvényvédelmet. Az általános politikai helyzetre beszéde végén csak egy mondatban tért ki a miniszterelnök, felszólítván a Ház minden tagját, hogy a hasznos munkából vegye ki részét.

Tisza István gróf beszédét percekig tartó éljenzés és taps kísérte s minden oldalról siettek hozzá a gratulációk, akik között az első K h u e n - H é d e r v á r y gróf volt.

Mihályi Tivadar nemzetiségi képviselő szólalt föl ezután s azt fejtegette, hogy nincs bizalommal az új kormány iránt sem.

Tisza István gróf röviden reflektált Mihályi felszólalására, hangoztatván, hogy a nemzetiségeknek nincs okuk panaszkodni ami félreértés van, azt kölcsönös megértéssel és akarattal el lehet oszlatni.

Ezután megállapították a következő ülés napirendjét s ezzel a mai ülés véget ért.

Elkobzott lapok.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Pesti Hírlap“ mai számát „Az elaggott király“ című cikke miatt felségssértés címén elkobozták. A cikk sértő módon a király agkori gyöngeségének akarja betudni Tisza István gróf kinevezését.

Ugyancsak elkobozták a „Népszava“ és a „Független Magyarország“ című lapokat is lázítás miatt.

Meggyilkolták a török nagyvezért. — Forradalom Törökországban.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, **Mahmut Sefket pasa nagyvezért tegnap délen nyílt utcán meggyilkolták.**

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Konstantinápolyból sürgönyzik: **Mahmut Sefket pasa nagyvezér szárnysegédjével tegnap délen automobilon a portára igyekezett, amikor egyszerre két revolveres alak ugrott az automobillhoz s több revolverlövést intéztek a nagyvezérre. A lövések találták a nagyvezért valamint a szárnysegédét is, úgy, hogy mind a ketten meghaltak.** A merénylők közül az egyik elmenekült, a másikat azonban elfogták. Az elfogott merénylőt Cadri-nak hívják s az „Union libera“ tagja. Azt mondja, hogy a merénylet az ifju török bizottság ellen

irányul s meg akarta bosszulni Nazim pasa halálát.

Másik konstantinápolyi jelentés szerint Konstantinápolyban valóságos forradalmi hangulat uralkodik. Sztambulban röpikeket osztogatnak, melyek azt hangoztatják, hogy a kedvezőtlen békekötés miatt el kell távolítani a kormányt. Az utcákon erős katonai őrzékek cirkálnak s a középületeket lovas katonaság őrzi.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Hilmi pasa bécsi török nagykövetet az éjjel táviratilag felhívták Konstantinápolyból, hogy vállalja el a nagyvezérseget.

A bolgár—szerb konfliktus.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A törökországi események ma háttérbe szorították a többi balkáni eseményt. Ezekben különben nevezetesebb momentum nincsen. A szerb-bolgár feszültség változatlanul főnáll s mindkét fél a háborúra készült.

Az értéktőzsdéről.

Budapest, jun. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai értéktőzsdén a déli zárlatkor a vezető értékek árfolyama a következő volt: Magyar Hitel 815, Osztrák Hitel 622, Koronajáradék 81, Jelzáloghitelbank 422, Leszámitoló Bank 515, Hazai Bank 281, Magyar Bank 539, Rimamurányi 688, Salgótarjáni 755, Közúti Vasút 638, Villamos Vasút 358.

TŐZSDE.

(Árak 50 kilogrammonként.)

Buza (októberre)	11.39
Buza (1914. áprilisra)	11.88
Rozs (októberre)	9.18
Zab (októberre)	8.55
Tengeri (júliusra)	7.82
Tengeri (augusztusra)	7.93
Tengeri (1914. májusra)	7.44

Alibunári járás főszolgabirájától.

2949—913. kig. szám. 300—3.3

Pályázati hirdetmény.

Ilonc községben ujonnan rendszeresített **II. segédjegyzői allasra** pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: évi 1000 korona fizetés, 200 korona lakbér, két öl tűzifa és öt évenként négy ízben ismétlődő 100 korona korpótlék.

Ezen állást elnyerni óhajtók pályázati kérvényüket folyó évi **június hó 30-ig** nyújtásuk be az alibunári főszolgabirósághoz.

Alibunár, 1913. évi június hó 5. napján.

Radonits, főszolgabíró.

4517—1913. tkvi szám. 301—1

Árverési hirdetmény és árverési feltételek.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Eibeschtz Miksa nagybecskereki ügyvéd által képviselt Szerbittebei legelőbirtokosok bankja részvénytársaság felsőittelei cég végrehajtónak Raiis Zsiva felsőittelei lakos végrehajtást szenvedő ellen 600, 200 és 445 korona tőkekövetelések és jár. iránt folytatott ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvényszék területén levő Felsőittelei község 104. sz. tjkben I. 1. sor, 191—192. hrsz. és 2167. hrsz. 1396 négyszögöl beltelek 100. sz. házzal és 2 hold szántó 389 kor., ugyanazon tjkben II. 1. sor, 1257. hrsz. 2 hold szántó 327 kor., ugyanott I. 1. sor, 4970. hrsz. 200 □-öl gyümölcsös kert 64 korona, a felsőittelei 2105. sz. tjkben I. 2—4. sor, 5597/4867., 5598/4867. és 163—164/a. hrsz. 140 □-öl pótkert, 532¹/₂ □-öl beltelek 86. számú házzal 112 korona kikiáltási árban az **1913. évi augusztus hó 27. (huszonhét) napjának délelőtti 10 órájkor**

Felsőittelei községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígértet senki sem tesz, az árverésre kitűzött birtok a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron az árverésen el nem adható.

Ha a kikiáltási ár fokozatos leszállítása következtében a legalacsonyabb árt elérő ígértet nem tétetik, a kikiáltott az árverést felfüggeszti.

2. A vhn. 21. §-a értelmében a kincstár mint árverelő bánatpénzt letenni nem köteles. Nem kötelesek bánatpénzt letenni az 1889 : XXX. t.-c. 10 §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Budapesten székelő részvénytársaságok és szövetkezetek, valamint az 1898. évi XXIII. t.-c. alapján alakult központi hitelszövetkezet a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlan elárverezésénél. Abban az esetben amelyben az árverelő a törvény értelmében a bánatpénzt elveszti, az e §. szerint a bánatpénz letétele alól felmentett árverelő a tkvi hatóság felhívásának kézhezvételétől nyolc nap alatt a bánatpénznek megfelelő összeget bírői letétbe helyezni köteles.

A most említettek kivül a többi árverezni kívánó tartozik az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. ig. min. rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni és a vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. A bánatpénz letétele alól felmentett árverelő azonban a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összeget nem köteles letenni.

Ha az árverelő ennek a kötelezettségének eleget nem tesz, ígéréte figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

Ha az árverés folytatásában senki sem tesz újabb ígértet, előbb azonban más is árverelt, az ingatlant az által, illetőleg több ily árverelő közül a legtöbbet ígérő által megvettnék kell kijelenteni. Ha ez az ígértet a kikiáltási árt meghaladja az előbbi bekezdés szabályait kell alkalmazni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. törvényszék tkvi irattárában, kifüggesztési tábláján és Felsőittelei községhezánál megtekinthetők.

Nagybecskereken, 1913. évi május hó 16. napján.

Dr. Pataky László s. k.,
kir. tvszéki jegyző.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1913. évi május hó 1. napjától.

ÉRKEZIK.	
Nagybecskereki pályaudvarra.	óra perc
Temesvár—Versec—Zsombolyáról délelőtt	9.28
Pancsováról délután	7.04
Budapest—Szegedről reggel	6.20
Budapest—Szegedről délután	3.15
Szegedről délelőtt	9.34
Szegedről este	7.19
Budapest—Nagykikindáról este	9.21
Szécsányból este	6.40
Szegedről délután	4.50

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.	
Zsomb—Versec—Alibunár—Temesvárról este	8.16
Módosról reggel	6.56
Pancsováról reggel	8.28
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon reggel	8.23
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon délután	4.10
Zsombolyáról keskenyvágányu vonalon este	9.34
Szécsányból este	6.27

INDUL.	
Nagybecskereki pályaudvarról.	óra perc
Pancsovára délelőtt	8.10
Pancsovára este	5.40
Szeged—Budapestre reggel	7.20
Szeged—Budapestre délelőtt	11.27
Szeged—Budapestre este	7.27
Szegedre délután	1.17
Szeged—Nagykikinda—Budapestre reggel	6.21
Karlovára délelőtt	10.00

Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.	
Zsombolya—Temesvár—Versecre délután	4.20
Temesvár—Versecz—Antalfalva—Pancsova—Alibunára reggel	3.33
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon reggel	2.26
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt	11.55
Zsombolyára keskenyvágányu vonalon délután	5.25
Módosra reggel	6.56
Zsombolyára délelőtt	10.59

Kiadó

augusztus 1-étől

a Hunyadi-utca 54. szám alatt levő

üzlethelyiségünk.

Érdeklődések a Magyar kir. államvasutak gépgyára vezérigazgatója Temesvár-Józsefváros Uri-utca 4. szám alá címzendők.
303-32

Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó óbesenyői állatorvosi körre, amelyhez Óbesenyő és Valkány községek tartoznak, pályázatot hirdetek.

Javadalmazás:

Évi 1400 korona fizetés, husszemle utáni díjak és a körállatorvosok részére szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Ugy Óbesenyő, mint Valkány községe külön állatorvosi állás szervezése iránt határozott és ezen határozatok jóváhagyás alatt állanak.

Felhívom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy az 1883. évi I. t.-c. és az 1888. évi VII. t.-c. követelményeinek megfelelően felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi június hó 30-áig küldjék be.

Nagyszentmiklós, 1913. évi június hó 9-én.

Hadfy, főszolgabíró.

305-32

Most jelent meg

SOMFAI JÁNOS ÚJ KÖNYVE

KÉT VILÁG (egy kapitalista és egy szocialista levelei)

ES NEHÁNY NOVELLA

Ára bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a „Torontál” szerkesztőségében és kapható minden könyvkereskedésben.

142-x.64

Törökbecsei járás főszolgabírájától.
3597-913. szám. 297-3.3

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye törökbecsei járásához tartozó Karlova községben megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

A községi orvos javadalmazása az 1908. évi XXXVIII. t.-c. értelmében 1600 korona évi fizetés, a község által fizetendő évi 800 korona személyi pótlék, szabad lakás (4 szoba, 1 előszoba, 1 fürdőszoba, konyha és mellékhelyiségek) és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1908. évi XXXVIII. t.-c. 7. §-ában előírt képesítésüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt, valamint nyelvismeretüket (a szerb nyelv bírása szükséges) is feltüntetve kérvényüket hozzám 1913. évi augusztus hó 1-ig nyújtják be.

A később érkező kérvényeket nem fogom figyelembe venni

A választás napját később fogom megállapítani.

Végül megjegyzem, hogy Karlova községe vasuti állomás, a községben van 1117 ház és 162 tanya tartozik hozzá. A község lakosságának száma 5503.

Törökbecsén, 1913. évi június hó 4-én.

Báró dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

A nagybecskereki kerületi munkásbiztosító pénztár keres

f. évi augusztus 1-re

vagy előbbre az orvosi rendelőintézet részére három szoba és előszobából álló világos :: udvari vagy utcai ::

lakást

Ajánlatok az évi bér megjelölésével a fenti címre küldendők. ::

306-3.1

Meghívó

a Jarkováci Népbank Részvénytársaság által Árkodon a társaság helyiségében 1913 június 29-én délelőtt 9 órakor tartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Tárgy:

1. A felszámolás kimondása.
2. A felszámoló megválasztása.

Az alapszabályok 20. §-a értelmében a közgyűlésen csak az szavazhat, akinek a nevére a részvény már 14 nappal a közgyűlés előtt a társaság részvénykönyvében átíratott és aki részvényeit a még esedékessé nem vált szelvényekkel együtt legkésőbbben a közgyűlés előtti napon délig az intézet pénztáránál leteszi.

Az igazgatóság.

Ócsanád község előljáróságától.
902-913. szám. 309-1.1

Árverési hirdetmény.

Ócsanád községnek mintegy 4031 holdas és két kerületre osztott, I-ső kerület mintegy 2025 holdas nagyságu területen és a II. kerület mintegy 2006 holdas nagyságu területen gyakorlando vadászati jog 1913. évi augusztus hó 1 napjától 1919. évi július hó 31-ikéig terjedő 6 évre folyó évi június hó 28. napján délután 3 órakor 300-300 korona kikiáltási árral Ócsanád község házában nyilvános árverésen bérbe adatik.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában megtekinthetők.

Ócsanád, 1913. évi június hó 27-én.

A községi előljáróság.

Nyerő község előljáróságától.
1558-1913. szám. 310-1.1

Árlejtési hirdetmény.

Nyerő község előljárói közhírré teszik, hogy a község mint erkölcsi testület törvényhatóságilag jóváhagyott költségelőirányzat alapján Nyerő község háza belsejében egy sertésolat ujonnan óhajt építeni és egyéb atalakításokat akar végeztetni. Ezen munkálatokra a költségvetés szerint 1318 korona 51 fillér irányoztatott elő. Az építést elvállalni óhajtók a költségtervet és tervrajzot Nyerő község házában 1913. évi június hó 20-ig bezárólag a hivatalos órák alatt betekinthetik. Ugyanezen időre a zart irasbeli ajánlatok is benyújtandók. Az ajánlatok felett a képviselőtestület dönt és ennek eredményéről az ajánlatokat benyújtók kiértesítettnek (8 nap alatt).

Az ajánlatokkal 10% bánatpénz készpénzben, esetleg óvadékképes értékpapirokban az előljáróság címére beküldendő.

Nyerő, 1913 június 8.

Községi előljáróság.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontál

pol. napilap kiadóhivatala.